

राज्यातील सर्व आदिवासी वाडे/पाडे यांना
बारमाही मुख्य रस्त्याशी जोडण्यासाठी,
लेखाशिर्ष ५०५४ ५११७ अंतर्गत “भगवान
बिरसा मुंडा जोडरस्ते योजना”
राबविण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : सारस्ते-१२२२/प्र.क्र.१८७/का.५
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक : १३ सप्टेंबर, २०२३

प्रस्तावना :-

संवेदनशील आदिवासी जिल्ह्यातील रस्त्याने न जोडलेल्या वस्ती/पाडे यांमधील बहुतांशी रस्ते हे योजनाबाह्य/अवर्गीकृत (Non Plan) स्वरूपाची आहेत. आदिवासी पाड्यांमध्ये रस्त्याअभावी अनेक दुदैवी घटना घडत आहेत. भविष्यात अशा घटना टाळण्यासाठी अशा प्रकारचे रस्ते मुख्य रस्त्याला जोडल्यास आदिवासी जनतेस मुलभूत सुविधा उपलब्ध करून देण्यास येणाऱ्या अडचणी दूर होणार असल्याने रस्ते जोडणीमुळे वेळेत उपलब्ध होऊ शकणाऱ्या मुलभूत सोयी सुविधांमुळे आदिवासी जनतेचे जीवनमान उंचावून त्यांना मुख्य प्रवाहात आणण्याचा उद्देश सफल होईल. त्यासाठी राज्यातील सर्व आदिवासी वाडे/पाडे/गावे रस्त्याने जोडण्यासाठी शासनाने अर्थसंकल्पिय अधिवेशन २०२३ मध्ये “भगवान बिरसा मुंडा जोडरस्ते योजना” या नवीन योजनेची घोषणा केली. सदर घोषणेनुसार “भगवान बिरसा मुंडा जोडरस्ते योजना” या योजनेस मान्यता देऊन त्यांतर्गत आदिवासी जिल्ह्यातील सर्व आदिवासी वाडे/पाडे यांना बारमाही मुख्य रस्त्याशी जोडणे, आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील आठमाही रस्ते बारमाही करणे तसेच, आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील जी प्राथमिक आरोग्य केंद्र/आश्रमशाळा इ. अद्याप मुख्य रस्त्याशी जोडली गेलेली नाहीत, त्यांना मुख्य रस्त्यांशी जोडण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

मा. मंत्रिमंडळाच्या दिनांक १८/०८/२०२३ रोजीच्या बैठकीत देण्यात आलेल्या मान्यतेनुसार “भगवान बिरसा मुंडा जोडरस्ते योजना” सुरु करण्यास मान्यता देण्यात येत असून सदर योजनेंतर्गत राज्यातील सर्व आदिवासी वाडे/पाडे यांना बारमाही मुख्य रस्त्याशी जोडण्यात येऊन आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील आठमाही रस्ते बारमाही करण्यात येतील, तसेच, आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील जी प्राथमिक आरोग्य केंद्र/आश्रमशाळा इ. अद्याप मुख्य रस्त्याशी जोडली गेलेली नाहीत, त्यांना मुख्य रस्त्याशी जोडण्यात येईल.

२. सदर योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी आदिवासी विकास विभागाच्या स्तरावर स्वतंत्ररित्या समिती स्थापन करण्यात यावी.
३. “भगवान बिरसा मुंडा जोडरस्ते” योजनेंतर्गत क्षेत्रीय कार्यालयांकडून प्राप्त झालेल्या / होणाऱ्या अवर्गीकृत तसेच, आठमाही ते बारमाही करण्यात येणाऱ्या रस्त्यांच्या कामांसदर्भातील प्रस्तावांची छाननी सदर समितीमार्फत करून तदनुषंगिक बृहत आराखड्यास व त्यातर्गत वार्षिक आराखड्यास समितीची मान्यता घेण्यात यावी.
४. समितीने मान्यता दिलेल्या वार्षिक आराखड्यामधील कामांना सक्षम प्राधिकारी यांच्यास्तरावरून मान्यता देण्यात यावी व तदनंतर सदर कामांचा समावेश अर्थसंकल्पविषयक निवेदने "नवीन बाबी" या सदराखाली करण्यात यावा.
५. इतर वर्गीकृत कामांच्या प्रस्तावास प्रचलित पद्धतीनुसार मान्यता देण्यात येईल. (प्रचलित पद्धतीनुसार वर्गीकृत रस्त्यांच्या (Planned Road) नवीन कामांना प्रशासकीय मान्यता देऊन त्यांचा समावेश अर्थसंकल्प विषयक "नवीन बाबी" मध्ये करण्यात येतो.)
६. सदर योजनेंतर्गत घेण्यात येणाऱ्या रस्त्यांची कामेही सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या यंत्रणेमार्फत करण्यात यावी.
७. राज्यातील बहुतांश आदिवासी वाडे/पाडे/गावे वनांचे जास्त प्रमाण असलेल्या भौगोलीक क्षेत्रामध्ये येत असल्याने सदर वाडे/पाडे/गावे यांना जोडण्यासाठी वन विभागाने अनुसूचीत जमाती व इतर पारंपारिक वन निवासी (वनहक्क मान्य करणे) अधिनियम, २००६ मधील कलम ३ (२) अंतर्गत प्राप्त होणाऱ्या प्रस्तावांना तात्काळ परवानगी द्यावी.
८. जे आदिवासी वाडे/पाडे/गावे जोडण्यासाठी खाजगी जमीन अधिग्रहीत करणे क्रमप्राप्त आहे, अशा जमीन अधिग्रहणाची कार्यवाही महसूल यंत्रणेने प्रस्ताव प्राप्त होताच तात्काळ करावी.
९. सदर योजनेंतर्गतचा खर्च हा आदिवासी घटक कार्यक्रम मागणी क्र. टी-६, ५०५४, मार्ग व पुल यावरील भांडवली खर्च, ०४- जिल्हा व इतर मार्ग, ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना, (०१) जनजाती क्षेत्र उपयोजना, (०१) (०७) जिल्हा व इतर मार्ग (५०५४ ५११७) (राज्यस्तर योजना) (कार्यक्रम), ५३-मोठी बांधकामे या लेखाशिर्षातर्गत करण्यात यावा.
१०. सदर शासन निर्णय हा मा. मंत्रीमंडळाच्या दिनांक १८/०८/२०२३ रोजी झालेल्या बैठकीत मिळालेल्या मान्यतेस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

११. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२३०९१३१४०९४५२९२४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(गोविंद साबने)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा. उप मुख्यमंत्री (गृह) यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. उप मुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. मंत्री, आदिवासी विकास यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
६. सर्व मा. विधानपरिषद/विधानसभा सदस्य, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
७. मुख्य सचिव यांचे उप सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
८. अपर मुख्य सचिव, आदिवासी विकास विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
९. अपर मुख्य सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
१०. अपर मुख्य सचिव (महसुल), महसुल व वन विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
११. अपर मुख्य सचिव, ग्राम विकास विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
१२. प्रधान सचिव (वने), महसुल व वन विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
१३. सचिव (रस्ते), सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
१४. आयुक्त, आदिवासी विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक.
१५. महालेखापाल, महाराष्ट्र -१/२ (लेखा व अनुज्ञेयता)/(लेखापरीक्षा), मुंबई/नागपूर.
१६. मुख्य अभियंता, बांधकाम व्यवस्थापन कक्ष, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१७. अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ (सर्व).
१८. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास (सर्व).
१९. प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प (सर्व).
२०. निवासी लेखापरीक्षा अधिकारी, मुंबई.
२१. जिल्हा कोषागार अधिकारी, (सर्व).
२२. निवड नस्ती.